

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

„Slogom rastu male stvari, a nasloga svo polvazi“ Nar. Pos.

Pripremata s poštarnom stoj 2 for., a soljake samo 1 for. za cijelu godinu. Razmjerno 1 for., a soljake 50 novč. za pol godinu. Izvan Čarnevinu više poštarna. Gdje se najčešće nasmjanje 8 soljaka te su vojnici, da im list sajemo svim ukupno pod jednim zavojem i imenom, davat čemo za 70 novč. na godinu svakom. Novci se šalju kroz poštarsku Vratačku. Ime, prezime i najbliži Postu valja Jasno označiti. Komu List nedodaje na vrijeme, neka to javi odpravnici u otvorenom plamu, za kojeg se neplaća nikakva poštarna, napisav izvana Reklamaciju. Tko List prima i drži, ako je pošten, to ga i plaća.

Izlazi svaki 1. i 16. dan mjeseca.

UREDNIČTVO I ODPRAVNIČTVO
nalazi se

Tip. F. Huela, Palazzo Diana Via S. Lazzaro 15.

Grad Rieka.

Leži tamo na desnoj obali hrvatske riječice »Ričinac« grad nazvan »Rieka« il kako ga tadijini okrsti »Fiume«. Imat će se okolicom do kakih 20,000 stanovnika, kojih se jedan dio bavi pomorskom trgovinom. Pitat će tko, pa odkle to, da se u ovo zadnjo tri ili četiri mjeseca uovinストvo u toliko bavi s Riekom? Jeli su se njezini stanovnici toliko odlikovali na kojem polju rada, umjeće ili znanosti, da se toliko o njih piše? Nije tako. Vrli su primore dođe ti naši Riečani u onu odvise mirni, da izazovu o sebi kakvu polemicu, to bi mogao najviše koji doprijeteni tadijani, kojih su jo tamo na našu žalost lici broj dovoljao, da muti vodu. Grad »Rieka« leži na moru, morsko je pristanište, položaj je juko povoljan: dovoljna su svojstva, da uzbude pozornost i poštovanje u onoga, komu što takva posjedovati nije dano. Obstojeći u austrijskoj državi i jedno pleme, koje živi na plođenosnih poljanah i pustara, na kojoj nije tako sretno, da ga morski valovi optužuju, Madjarska je odaljena od mora. Budući su si Madjari ovo zadnjo doba izvoštili prevagu u državi, otkad se je u dva dijela razkomadala, to je za njihovo gospodstvo neobhodno potrobiti i koja morska luka, ma bila i sto milja od njih udaljena. Evo tamo u kraljevinu Hrvatskoj lepo luka, eno ti grada »Rieka«, taj morski da bude naš, tako svi Madjari! Upravljalji su njeko vremje i madjarski guverneri Rieku, bio taj i pod upravom njemačkog al i pod hrvatskim. Kraljica je Marija Terezija prošlim

stolećem god. 1877 zapovjedila, da se Rieka opet pridruži kraljevini Hrvatskoj, to će reći, da je i prije spadala k Hrvatskoj. Pogledjimo na Riečan i to na ono, na kojoj Madjari računaju, jer imade i tamo lici broj svjetskih naših rođajuških, kojih narodnost i načela su svakomu poznata. Riečan je kozmopolit, zapitaš li ga za rod i narodnost, dobit ćeš za odgovor, »da je Riečan«. A dobro je znati, da nema cigljenog Riečana, koji nebi poznavao hrvatskoga jezik, madjarski znade njih dvojice il trojice. Videć lako sada Madjari davaju ton državi, lačaju se njih nebi li štrogad za svoj grad pridobivali. Madjari opet da si pružaju Riečane troši milijune na riečku luku i druge stvari, to njekojim Riečanom godi, jer toga nebi bili postigli od Hrvatske. A tužna Hrvatska nije li i ona obtegrana dugovi, što jih Madjari prave, da pričuju svjetu svoje političko bitisanje? Nebi li i Rieka s Hrvatskom spojena pripadala k ugarskoj kruni?

Nije li onda država dužna skrbiti za zajedničko poslovo? Nu Madjari toga nečiju, oni hocu imati Rieku neposredno podcijenjenu Madjarskoj, tu so nepta joli moje ili twoje, još jum se rači za zemljistem kojih dieci Rieku od Madjarske te očito kažu da valju i to uzeti. »To je politična potreba, Madjarska mora imati luku«. Mnogo kopnenih država rado bi takodje imati mora, nu kad su u sredini kopna, to ga nemogu imati, vanako so poslužio madjarskom moralnim principom »uzmu, što trebaš«. Ako ovo načelo prenesemo na privatni život, te ako se pripusti ljudem, da sve ono uzmu, što trebaju, to će društvo spasti na sigurno grabitelje, koje krotiti ima nalog

kaznioni zakon. Eto političkoga morala u Madjarsku: državni interes zahtjeva, tako mora biti. Svatko mora pakto znati, da zdrava država s takvimi načeli predovatomo može, to je samo sila, moć, kojom se samo za vreme može pokoriti. Preuzetnost se kadkuda žuhko naplačuje.

Mislit će strani svijet, da Riečani ljube Madjare, njihov jezik, nu tko je koje vremje med njima boravio, osvodećio se je o protivnom. Riečan, govorimo uvjek ob onih, koji očijukuju s Madjari, smatra madjarski jezik za nješto neuropsijskoga, dakle ljudi ga onako, kako se mongolski ili turski ljubiti može. Još nijednom Riečanu nije na um palo, da se madjarski uči, on u Madjarsku traži samo svoj interes. Nekolicina radi bi grad potalijančiti, znaju dobro, da će Madjari svojim jezikom na Rieci učiniti fiasco, pak pod madjarskom egidom šire tamo talijanski jezik, tako da je danas u tom gradu talijanski službeni jezik. Neka Rieka postane radje talijanska nego li hrvatsku, to je geslo Madjara, jer su odvise osvodećeni, da tamo neće madjarski olomenat moći nikad uljubiti korenima ma donioli na Rieku sve svoje raznomanjaste atile i kaljake. Budućnost će pokazat, tko ina Rieku po božjem i naravnom pravu posjedovat!

Obćeniti Reklam obćine Kastavske
proti novoj gruntovnoj procjeni.

III.

Pred nepohitnom istinom, koju čemo sada kazati, ništa nevrede svi računi o čistom dohotku zemlje kod nas:

Podlistak.

Žilje svetih Cirila i Metoda, slavjanskih apostola.

I.

Dragi Istrane! tebi su naročito namjenjeni ovi redci. Čuo si i čitao ovih danah o velikim svetionicima Cirili i Metodu, čuo si o slavjanskim bodočinama u vjećini grad Rim, da se tamo pokloni sv. očeu papi, da mu se zabilježi na ljuhavi, koju je izkušao prama čitavom slavjanskom svjetu u svojoj okružnici. »Grande munus«, gde pozivje svukoliku crkvu, da odsale štuce i slavi sv. Cirila i Metoda kao velike svetece, a da se oni zauzmu svojom prošnjom pred prieskolom milosrdja božjega za mnogohrbojnu slavjansku narod, a osobito za one, koje je zloba i oholost na njihovu i našu veliku štetu odesnila od jedinstva sv. Crkve. Spasiteljeve. Na 4 ovoga mjeseca palili se i po Istri kresovi, a slededeća dana slavili se sv. Mise i držali već u nedjelju prije govorili u čast sv. Drače. A kako i nebi, kad je Istra jedina granica aki i malena, ogromnoga stuba Slavjanskoga, kad je to bila žolja samoga sv. Oteca, Lava XIII. —

Istrane dragi! i Naša Sloga naumila ti evo obširnije progovoriti o slavjanskim Apostolima. Nije ova razpravica visokoučeno pisana, tebi je namionjana, koji si vičan u

pripresto odjeće gledati istinu, da iz nje crpli veliku korist za sebe i nauči očeniti velike svetce božje Cirila i Metoda.

U gradu Solunu na Izkoti, gdje je pred tisuću i nekoliko stotina ljetala sam sv. Apostol Pavao propovjedao sv. vjerci Isusovi, rodila se naša braća od imućnih, bogoljubnih i skroz poštenih roditeljih. Otar im se zvao Lav, koji bijuće viši činovnik u carskoj službi, a ūine materino se nezna. Mladji brat, Konstantin, kašnje prozvan Ciril, rođe se godine 227. p. Kr., a za starješu nemože se upravo vremje opredeliti. Od djetinstva bili su ljepe odgojeni i izskolani u gradu Solunu. Oba su marljivo napredovali u nauču, a osobito mladići odlikovali se bistromljenja, tē ga kašnje radi njegove učenosti provali filozofom illi mudracem.

Kad je starji brat Metod poosrastao, stupi po ūelicu svoga oca u državnu službu, to posti upraviteljem jedne slavjanske kneževine, najbrže strumske nadeljene Solunu, gdje mu se pružala ljepta prilika da prouči dobro jezik, običaje i ūud Slavjanab. Nu na kon nekoliko vremena odreće se ovo službe, otide u samostan ili kloštar na goru Olimp, onđe se podstrijže, preobuče i postan redovnikom. *

* U našem podnarječju ta je rječ dobila drugo znamenovanje, jer obično znam onđe popa ili svećenika, a ono u svojem početku nije znamenovano nego fratre, čovjeku maline što je stupio u kaku red, ako se i nije zaredio, u kojemu se znaume-

Konstantin svrši u Solunu škole i podje u Carigrad, da se tamoz usavrši u svih onajnja znanostih i umjetnosti. Mlađi brat još u kuci svojih roditelja prezirao svjetske nasci i veseli, a težio je svim žarom svojega srca za naukom. Približ nam o njem kazuje, da je već u sedmoj godini usinio čudnovat san, da je načelnik grada Solunu izveo prednjegove sve djevojke toga grada i reku mu, neka si izahere koju god hoće, pak da mu bude dozmrina drugarica, a on da je izabracu jednu ponajljepšu, kojoj hje ime »Sofija«, što znači: »Mudrost«. Njegov otac komu je to kašnje propovjedao reče mu: »Sine drži se zapovjadi svoga oca i nezaboravljaju nauku matere svoje! Ljubi nauku i mudrost, i svjetli će ti ona ljepega noga. Bude li mudrost drugaricom tvojom, izbavš će te od mnoge nesreće.« — Kad mlađi je bilo najviše spise sv. Oca Gregura Bогоštova, Čitanjem ovim razpaljavaju je u svom mladjačnom srcu onaj sveci organ ljuhavu pram vjerci Isusovoj, za koju se on, kao što smo kašnje vidjeli, toliko trudio, a možda i od presilnoga napora tako ranu umro.

Kako je Konstantin još u Solunu ljuhavio nauku, neka nam svjedoči ovaj dogodjak. Čitajući jednom knjigu, nitde na jedno mjesto, koje nije mogao nikako razumjeti, što ga je veoma mučilo. U to dodje onamo neki tko novanjan i ovdje rabi. Naši su starci znali fratrovu koludri, a žansko koludricum, kao što govorio još i danas tako.

(Op. uređ.)

djina, za koga se govorilo, da je učen i da dobro razumevaše sve teške gramatičke. Konstantin čuvi ovo, političku odnalu k tonu strancu i vrše ga zamoli, neka mu za dobru plaću razjasni ono tamno mjesto, a kad ga ovaj odbije, onda zavupi: »Na dar ti sav dio mojega očinstva, samo me nauči! —

Dosav u Carigrad slušao je predavanja nekoga učitelja Lava i čuvengog tada Focija. Izudio je tamo sve mudroštvske nauke i sve grčke umjetnosti, kako num pravi njegovo »žitje« in životopis. U svojem učenju nije Konstantin zaboravio na Boga. Klonio se svjetiske buke i griešnog carigradskog razkošja. Ljubio je samouč, kujigom si histrio um, a molitvom kriepio dušu. O da bi ga istarska omajdina u tonu mlađiovala. —

Radi njegovih krjeposti, i dubokog značaja sva ga častilo. Teoktisti, tadanjem nadziratelju mladog cara, Mihailu III., omili tako, da mu je ponudio za ženu bogatu kćer svojeg brata, ali skromni Konstantin neprista nego reče: »Ljepa je to ponuda za onoga, komu može biti, ali za me neima ništa slatko od nauka! —

Čuteći u sebi želju za samoču i ljubav za svećenički život, odreće se svih dostojanstava i primi sveti red 840 g. — Patrijarha Ignacija dudu mi kao takvomu službu knjižnici kod sv. Sofije, samo da ga zadrži u gradu; al malo zatim odlide potajno iz Carigrada u neki samostan, gdje oslu šest mjeseci i posta redovnikom sv. Bazilija. Nagovaranjem svojih prijatelja, ostavlja omiljenu si

DOPISI.

Iz Podgrada, 15. Avgusta 1881.

Iz ovoga kraja redko dobiva Naša Sloga novosti, kao da nas nema.

Če se pučanstvo brzo morat držati. Ali nije zdodatak nijedno vlaste, da ona goni narod iz njegovih ognjišta, i iz krajeva, gdje su mu najmilije uspomene mladosti i prošlosti njegovih otacah. Ostane li pak procjena zemljišta osobnoga i občinskoga ovakva, kakova je namisljena, bit će sigurno upravo ona kriva, da narod započne tražiti druga krajeva, gdje će dostojnije živjeti.

Jao si ga pak onaj zemlji, gdje pak stane svoju domovinu držati za leglo svoga zla, bolesti, glada, nevolje!

Buduć smo osvijedočeni da je sveta istina, da našom puku neostaje poprečno niti 30 novčićnih nadnica po glavi, kad radi na svojoj zemlji, zato moramo podignuti občenitu pritužbu no samo proti previškoj klasifikaciji vinogradah, oranicih i šumah, nego i proti previškoj procjeni pušnjakih i sjenokoših u pojedinim občinama glavarstva kastavskog! Užasno je upravo pomisliti kako se naš puk slabu hrani, kako majko moraju zapuščati djecu, da dospiju na najteže poslove!

Buduć se je pučanstvo pomnožalo, ono je obradilo svaki upravo kutić svog zemljišta, koj se do obraditi. Pri tom se nije študio ni o občinskim pašnjakah, nego su privatni od godine do godine pomicali svoje medje napred u občinsko i krčili krase.

Iz toga je nastalo, da pašnjak da našnji dan neznamenju drugo, nego najzapašteniji kras, gdje pol godine bjesni vjetrovi viju, a pol godine žega i pripeka izmjenjena neglimi bujicama (daži) uništjuje svaki rast. Proti uzornicam (kampiunom) žalibice neda se već prigovoriti, ali i prema njim se je ostalo pašnjake preveć na lako uvršćivalo u iste ili malo niže klase.

Buduć posebnici moraju obraditi sve, što se samo može, u buduć ipak moraju držati živino za gnojenje, to občine moraju sniziti taksu paševine na komunalu na najnižu cenu. Ako so ne snizo klase občinskih pašnjaka (koji su svakako za 2 reda gori od bližnjih privatnih), onda će občine opet morat povisiti taksu na prekordnu cenu, koja soljaku nenesi onolike koristi, i soljak će morati od druguda dokladati samo zato, da občina uzmognje platiti porez od svojih pašnjaka.

(Slede prigovori u pojedinih paralel i kulturnih, koji nisu občenite narevni, ter jih izpuštam.) —

suje sa svimi oblasti izključivo u nemačkom jeziku. To je velika sramota za nas, tim više što sve naše posestrime občine dopisuju bilo hrvatski bilo slovenski. Kod nas je duh narodni zaspao te nitko se neusa probuditi. Zar mi kmeti da plaćamo franke, da sami svojim novcem sebe sramotimo? Nećemo toga da trpićemo te moramo od našega inače pametnoga glavaru zabitavati, da uredovni jezik občinski bude narodni. Sada će baš skoro biti izbori a ovo je najljepša zgoda da zaberemo muzeve svijestne, koji budu zahvaliti da se naš narodni jezik u našoj občini negazi kao i dosada. Mi nećemo za občinsku tajniku čovjeku, koji nezna našeg jezika. Za onaj novac, što ga je kroz toliko godina već u žep spravio, mogao se je slobodno naučiti u hrvatskoj. Lipi malo bolje naš jezik. Koji hoće občini služiti, neka ju služi u redu ili neka to ostavi. Ta itako koja hasna našem narodu kad je čelo občine u Jelšanah, ured je u Šapjanah a tajnik je u Lipi. Čudovato je to veće — tim više što oblasti dopušćaju da obsteje ovakvi nezakoniti odnosi.

Narode! proni se Izza sna, progleda, malo su susediske občine pak uvidi kako se imaju u Izborih vladati i kako valja svoj narodni jezik i ponos braniti. Sada ću u kratko kazati zašto su oblasti krive da se kod nas nemacki piše.

Voli se svako dobro od zgora — a opet govori narod riba smrdi od glave. Našim oblastima je dovela brigba gojenju narodnoga ponosa, što je vladam drugih narodih prva zaduča. Kod nas dapaće kada da se cilja utri u svih našeg pučanstva i zadužu kleku narodne samosvesnosti.

Više oblasti bi morale nižo učiti kako se imaju ponašati samosvještano jer samo samosvještne državne i občinske oblasti kadro su uvereći pučanstvo u ovo zadnje je lipak svrha državnih oblasti. Običnem pišu oblasti učili su tečajima i zanemareno bilo zaboravi, a za njih bolja era pod vladom Franje Josipa I. započela.

Izlošano, 5. Avgusta 1881.
Vrlo nam je draga bilo čitati mila "Naša Sloga" u tvojem broju 1. Juliju i. g. dopis iz našeg seca.

Pravo se govori ondje, da ako i znade tko čitali, da nebi moguo razumjeti pisumu, koja nam dolaze od oblasti, jer je sve u nečakom samu nerazumljivom jeziku pisano. Nu tko je tonu krv! Malo smo sani i mali i oblasti. Da vidimo gdje smo sami i gdje oblasti.

Sami smo u tom krvu, što naša občina čisto hrvatskoga i slovenskoga naroda dopi-

vjejkovit ćutljivku, koju budu zahvaliti da se naš narodni jezik u našoj občini negazi kao i dosada. Mi nećemo za občinsku tajniku čovjeku, koji nezna našeg jezika. Za onaj novac, što ga je kroz toliko godina već u žep spravio, mogao se je slobodno naučiti u hrvatskoj. Lipi malo bolje naš jezik. Koji hoće občini služiti, neka ju služi u redu ili neka to ostavi. Ta itako koja hasna našem narodu kad je čelo občine u Jelšanah, ured je u Šapjanah a tajnik je u Lipi. Čudovato je to veće — tim više što oblasti dopušćaju da obsteje ovakvi nezakoniti odnosi.

Narode! proni se Izza sna, progleda, malo su susediske občine pak uvidi kako se imaju u Izborih vladati i kako valja svoj narodni jezik i ponos braniti.

Sada ću u kratko kazati zašto su oblasti krive da se kod nas nemacki piše.

Voli se svako dobro od zgora — a opet govori narod riba smrdi od glave. Našim oblastima je dovela brigba gojenju narodnoga ponosa, što je vladam drugih narodih prva zaduča. Kod nas dapaće kada da se cilja utri u svih našeg pučanstva i zadužu kleku narodne samosvesnosti. Sada ću ukratko kazati zašto su oblasti krive da se kod nas nemacki piše. All što joj to hasni kad njoj se neodgovara slovenski. Čitali smo po novinama da je kod političkih oblasti ustanovljen princip da se im odgovarat u onom jeziku u kojem je napisana bila molba ili izvješće. All meni se sve čini kada da oblasti to ne napaze. On čine što je njihova volja: ako je glavar talijan, pisat će se talijanski, ako je nemac pisat će se nemacki, ali hrvatski ili slovenski nikuda. Ako hoćemo da nam se slovenski ili hrvatski piše moramo po sto put pitat, pretit da će se vrati nemacku pismu! Pak joj onda govore da to občine činiti neamiju i kako na milost od straha da se neporede nemiri pri vele na hrvatsko ili slovensko odgovaranje. Političke i sudske oblasti bi htjele da ih se nemacki piše, a zemaljski odbor talijanski. Ali moramo biti intelligentni no i jedan narod u svetu kad moramo kad kuću u toliko jeziku pisati. U jednoj konstitucionalnoj izravli neki se smjeće dogaditi tako da stvar — a najveća više oblasti neki imale stari či-

noviške, koji neznaju narodnoga jezika. Time nediramo u osobu nego u princip.

Željiti bi bilo da bi oblasti barem za pripoznati jednakopravnost naša narodnosti sa drugim, hrvatski ili slovenski našoj občini pisale, te tako naučile našu občinu kako valja svoj jezik čuvati i ljudi od čvrstoga karaktera biti. Žalibice da su naši ljudi još tako slabi da se tuđincu rado klanjuju a nezabivaju od tuđincea da njihovo u njihovoj kući štuje.

Mogao bi li mla "Slogo" koješta nabrojiti. Za danas ću zaključiti nego ću se čim prije javiti i kazati či svakom u brči istinu, jer občinom postupanjem vidiš da naš narod neće napred nego nazad. Istina bude, al u istini je napredak. Drago bi nam bilo znati koliko je predbrojnik u našoj občini i u kojem selu stanuju. Odpiši nam u dopisnicu. Živili.

Martinščica, na otoku Cresu 5. srpnja 1881.*

U nas se redko kada što izvareni dođa. Idemo, možemo kazati, vjek istim, pravcem, i polagano. Dočim sav svjet buči i kliče, mi ga samo pozorno slušamo. Nu ovaj put i mi se nešta prenušmo. Krv nije voda, i u nas se uzpirala krv, uzbunila čušta, poigrala milinja, uzkipila odušnost prama našim najslavljenijim prosvetiteljim i začetnikom svake naše nabožne i družtvene načinazrebe, prama Cirilu i Metodu. Kada se sav slaveni sveti ustaje, miče i kreće, u koga od nas da neuzigraju najsmjeli živi! Slaveni razčeleni bukteši plamenom djetovorne vjere danas u Rimu u nebo kuju djela i zaslužu nezahoravni i neumrili svetištelj naših: njih su dunes pobožno i kako nigda do sada najpozdravljeni mole i doboko klanjanja. Sv. Oton danas Slaveni najstoljipi se zahvaljuju za proglašenju naših Svetaca za svatove občenite crkve i Njima, nepobjedivu stupu, obećuju vječnu vjernost i pravrženost. Tko da se ovako jasno i glasno izraženoj pobožnosti i načlonnosti otme? Svi Hrvati nemogušno tamo, te nam bilo kod kuće na diku i proslavu tog povjestnog dana raditi. To je učinismo. U ovoj okolici otoka Cresa odabrimo našo drevno mjesto Martinščicu, da nam bude 5. srpnja zakloništem i svetištem, gdje ćemo prvi občeniti god popratiti, gdje ćemo izleti naše njezine osjećaje, i težke udahne, glijemo sdurušeni s namjerom naših užvišenih hodočasnika u Rimu čast i poklon razglašiti i našim Apoštolom Cirilu i Metodu i sv. stolicu, te napokon gađe ćemo se poslužit onom dragocjenom povlašticom, da davnim našim jezikom najsvećenije i danas služujemo. Da svećenost postigne vrhunac slavlja i poleta predhodnim odobrenjem občeholjubljivog i mnogačestnoga gospod. predstojnika O. Konrada Žgallia zauzemos samostan mm. čec oo. Tratoređacu S. Jerolim, u komu se kao i u svem redovskom redu od pamijevka do danas Bože daj i nadalje — neprekidno sačuvava staroslovenska liturgija išli glagolica. Na poziv dođu na lico svetkovine i in-

* Zakasnilo za poslednji broj.

Došav nadju Kazare, najdješa na goleme zapreke, ali ih sve pomoći Božjom savladate. Ciril svojim dubokom učenom i medotičnom rječištu, začurao je upravo svoje protivnike. Toli divno je govorio o uživani istinskoj našoj svete vjere; o presv. Trojstvu, o upućenju i drugim, tle mu podje za rukom obravbarovali i zanemareno bilo zaboravi, a za njih bolja era pod vladom Franje Josipa I. podanike njegove.

Za njegove zasluge nudio mu Kan velike darove, ali Ciril, sjedajući se rieči sv. Apostola Pavla: "netražim Vase nego Vas", zamoli ga, da pusti na sljedeću 200 zanemarenih krišćana, što kan odmah i učini. Rješio sretno svoju zadaču, vrate se obata na sv. moći Klementa papu u Carigrad. Ovdje se bile za njihova odusuda stvari u velike promjenile. Na patrijarškoj stolici u nadnju više pravednoga i svetoga Ignacija, Cholost, zloba i nesavladivost odstrane ga proti njegovoj volji, a zloglasni Focij, učen i slavljen čovjek, sjede na njegovo mjesto. Spomenimo ved da je Ciril osudio bio krvni misli Focijeve pak i sada nechtje uzanj pristati, nego se oba sv. Braća povuku u smanju, da tamo provode vremje u bogomolji i čitanju. Car i patrijarh nudjuši Metodu nadepiskopsku čast, ali im se on zahvali i otiđe u volkskrišnji kloštar. Obujica neostavite omiljelu si samodu, dok ih Provinid propadaju, da ima toliko zanemareno čeljadi, tko je tonu krv! E dragi Istrane, što hasni tajati! Recimo otvoreno: Bezbeznoć, proždrljivost i grdinu pijnjstvo, grdinu su ranu nekojih gospodaruh, koje će teško ili nikako preboljeti. — Istranski roditelji čuvajte se

takih mahnih više nego smrti. Imajte na pamet rieči sv. apostola Pavla: "Tko se nehrne za svoje domaće, zatajio je vjeru i postao gor u obzoru začinjati". Neživi čovjek samo da jede i piće. Njegov je citlj plemeniti. Evo što o tom piše isti Pavlo sveti: "Noć prodje, a dan se priliči; da občinimo dake djebla tamna, i da se obučemo u oružje svjetlosti. Da hodimo pošteno kao po danu: ne u žičaranju i pljanstvu, ne u bludi i nečistosti, ne u svajdanju i nemavničnosti: nego se običimo u Gospodina našega Isusa Krista; i tluč neugadjajte po žoljih." — O sretno istre, o sretna svjesta, kad bi se sv. roditelji ravnali po ovih rieči. — Kršćanski roditelji pomislite da vam je sam gospodin Bog na svetom kruštu peporodio, posvetio i očistio dušu vaše djece. Čiste vam ih je tada izručio i čiste će jednoća tražiti iz vaših rukuh i Teško vam, ako se po vašoj krvici tko pogubi. Nestrašno li vas rieči Spasiteljeve: "Teško svetušu sa sablazni" Teško onomu čovjeku, koji nevole duše zlimi primjerom sablaznuje; bolje bi mu bila, da si obijesi milinski kamen o vrat, pak se spusti u dublju morsku! — Omiljenci pak dovršenjem neka se ugleda na svetu braću Cirila i Metoda. Od mladih nogi prezirali su ovi zemaljske razkoši i veselja. Ljubili su samoči, molitvu i knjigu. O da bi ih u tom naslijedovala istranska mladež! O da bi i ona značila slavnički čovječje u sebi dosljedanstvo kao oni! Da, mladeži draga, nado naša mihi, i ti treba da znaš, da je čovjeku treba izrana početi "za kra-

samoči i povrati se u Carigrad, gdje posta učiteljem mudrosti, svojega najmiljega predmeta. U Carigradu prepričao se sa najljubim krijevnicima sa patrijarhom Arijen kiporebom i Focijem, koje sjajno i pobjedi. Od onoga vremena postoji da ta druga krijevica njegovi najveći neprijatelji. —

Ali naskoro morade ostaviti i stolicu mudrosti. Car Mihailo III u dogovoru sa patrijarhom Ignacijem poslje ga u Armeniju, da se tam u skupu učenih Arapah preprije o istinitosti naše sv. vjere. Svoju je zadužbu slijedio i Focij, koji nesni onolike koristi, i soljak će morati od druguda dokladati samo zato, da občina uzmognje platiti porez od svojih pašnjaka.

(Slede prigovori u pojedinih paralel i kulturnih, koji nisu občenite narevni, ter jih izpuštam.) —

U ono vreme dođu u Carigrad ljudi od kozarskoga kana. Kozari bijaju tada narod polutljiv od plameua tatarskoga, koji obitava u lijepe zemlje oko crnoga mora. Njih su gledali i Zidi i Saraceni obratiti na svoju vjeru, ovi pak začeli prigriti vjeru care Mihaila III, za to pošliju k njemu ljudi, moleći ga, neka im poslje učenoga čovjeka, koji bi se mogao prepričati sa vjerovjestrinom žudijskimi i Saracenskim. Njihova molba bi uslišana. Ciril i najbrže brat mu Metod, budu onamo poslati. Na putu zadržao se u Keršonu gradu, da nauči kozarski jezik, i da se još bolje usavrši u žudijskom. U tom gradu potraži sv. moći Klementa pape mučenika te zašva ih sretno, sahrane ih začasno u crkvi glavog mjeseta Georgije. —

župljan i domaći tako, da je bogomolja s. Jerolima bila dubkom puna i pretešna. Među učestnicima čast nam je još spomenut veličanstveni gosp. prečast. D. r. Ivan Bolmarčić, kanonik i nadbiskupski doktor Osorskoga; prečast. gosp. Marko Buničić, kanonik i nadbiskupski kaptola s. Jerolima u Rimu; m. d. O. Zlatoust Karavanić, gvardijana manastira Male Braće u Nerezinu; veličanstveni gosp. D. r. Mat. Bolmarčić, žlikar Osorskoga, gg. Okta-vija Viviana i Antona Kožulica iz Mulog Sela, te ostalu odabranu četu domorodnih svećenika i svjetovnjaka. Zaprešić poremećenim zdravlju, gosp. predstojnik manastira, svetčanu je misu odjedio mještani kurat na starinom vrbinčki glagolac m. d. gosp. Jerko Grčković, a prigodno slovo pro-sborio m. d. gosp. Mihovlo Obersman. Misu se pjevala, koju je ukajalo slavne uspomene O. Petar Knežević god. 1725., a za mužki sbor udesio i tiskao gosp. Fr. Š. Kuhač troškom izvršujućeg odbora za rimsko hodočašće, od koga je zaustavio s. gosp. predstojnik manastira dobro i misu i napjev na uzdarje, na čemu buči od naše strane slavljene odboje i gosp. Kuhaču najamjernija zahvala. Zatim odmali za misom bi odjepio »Tebo Boga hválimo, kako je i po želji bilo m. d. O. Carevku Bušića, Državnika mm. d. o. Tretoredučnog ovo Hrvatsko (po staru Slovenskoj) Države Istarsko Dalmatinsko, i tim bi prekinuta jutrošnja služba, koja se po podne su staroslovenskom večernjom nastavila i posvećena završila.

S pomanjkanjem dočasnog mjestnoga oseblja vanjske svećanstvenosti nije bilo, nu nije tím manje zadovoljstvo i odusevljivanje na lice svakoga odsjevalo. Puk poučen o prigodnom danu, bio je veoma ganut i tronut. Radost i užihljenje bio je občinuti izraz. Vesela humora nije nam manjkovalo na objedu u manastiru, za koga se povodila rječ o naših Apoštolih i o Slavenih, čim smo još više sladili inači-dosta izmjenjeno poshastiti, i redali nadzdravice s. Otu Papi Lavu XIII. i njim dostojanstvenikom. Pod večer se pak ljudstvo i naše družtvance razdijo duboko uvjereni, da je prvi gol občina svećanstvenost naših Svetaca Cirila i Metoda vrlo izvrstno i laskavo izpao, te amijemo reći, da je doaleko nadmašio i svačine izčekivanje.

Kako se iz teksta opisanih činah razgledno razabire, valja nam javno iz nova priznati, da je kolovodja našeg najugodnijeg učestvovanja kod ove narodne svećanstvenosti bio isti vrlo ulijudan i držestan gosp. predstojnik manastira m. d. O. Konrad Zgalic koji se baš svojski i požrtveno zauzeo za što sjajniji uspjehi današnjeg slavlja i voličnosti, na čemu mu pred čitajućim svatom kao hodočastnici i gosti najdražniju zahvalnicu i nadoljšenje priznanje izražavaju.

POGLED PO SVIETU.

U Trstu 13. kolovoza 1881.

Kako bilo već unapred javljeno, naš se Car dne 4. sastao u Gostinu sa njemačkim Carem Vilimom, te se s njim veoma prijateljski pozdravio i rukovao. Taj sastanak neima nikakvog političkog značenja, nego samo što se svjet i opt utvjerio, da se austrijsko i njemačko carstvo lijevo gledaju i prijateljski susre-

Ijestvom Božjim i njegovom pravdom ili njegovim krijepristim, da će vek neživi samom Krubu, nego o svakoj rječi, koja išodi iz ustva Božjih. Da istarska mladeži: bogoljubnost, molitva, učenje i marljivo čitanje dobrih hrvatskih knjigah budu zadužba tvogova života. Bog ti dao um i srce, da ih bistris i upotrebujuće sve više i više, a to će postići upravo učenjem i čitanjem dobrih knjigah i krijepristim životom. Na rde ti sav dio tojega očinstva*, zavapi sv. Ciril nekomu mrancu, samo da ga pouči. Nemislim te ovim, omiljeno dragu, odvratiti od tvojih svakidaujih potrebitih poslova. Da pač velim radi i trudi se, all uz to nezaboravi na nauku i hrvatsku knjigu. Po nedjeljach i blugdanima ostavi se igrati, plijanstva, mrske kletve i grešnog bezposličenja. Poslije službe Božje lati se dobre hrvatske knjige, da si razvedriš dusu i opostenis srce. Takođe vjeruj mi, bit će dostojan nasjedovatelj sa sv. slavljanskim apostolom Cirilom i Metodom. —

(Slijedi će dalje.)

taju. I nam je milo to prijateljstvo, a naime odkad vidimo, da se Bismarck nemari mješati u naše domaće poslove, da proti Slavenom pomogne ustavoviceru do kormila, na čem mu dakako ovi težko zamjeraju. Osim toga boli ustavovicer i sadanje Carevo putovanje po čisto njemački pokrajinah, Voralbergu i Tirolu, jer ga njemačko pučanstvo dočekuje i prati najvećim oduševljenjem; a oni bi bili želići da toga nebude, da uzmognu reći, da je njemački narod nezadovoljan sa pomirljivom Taaffejevom politikom. Tečajem mjeseca septembra da će Car imenovati više novih članova za takozvanu gospodsku vijećnicu, da tako u zgodnoj prigodi bude više sloge med njom i većinom carevinskog vijeća. Pokrajinski će se sabori otvoriti ovim redom: Dalmatinski dne 22., porečki i gorički 23., tirolski 27. augusta, galicijski pak i štajerski 14., a tršćanski i svi ovdje neimenovani dne 24. septembra.

Iz Ugarske neima novosti, da bi vredne spomena, u Hrvatskoj je spona na nogoma radi saborskih izborih. Nj. jo veličanstvo Car pisao generalu Filippoviću, bivšemu upravitelju Granice, voooma loskevo pismo prigodom njegovog odlaska u stan mira.

Najveći dogadjaj, što dolazi iz Ruske, jest carevo putovanje u Moskvu i nekoje drugo grude, gdje da ga jo pučanstvo običnom sređašću primalo i pozdravljalo. Ali još uvjek love i zatvaraju tako zvane Nihiliste, nu nadaju se, da će ministru Ignatjevu poći za rukom njihove izkorjenjenje. U ruskih katoličkih crkvah bilo je dopušćeno čitat zadržu Papinu okružnicu od 29. junija, a i zavredila je, jer dočajan-stvenih, važnijih i uglednijih rječi nije sviot tako skoro slušao. U Franceskoj Gambetta kao da već nije narodni ljubi-mac, jer govori, a govori mu se il muklo slušaju, il strogo rešetaju. Neuspjeli rata u Africi, gdje Francezi i sada nizimjerno trpe i stradaju, naškodio je nejvišo Gambotti i njegovoj pregorančićkoj stranci. Nekeo usijano glave u Italiji digle su glas proti zakonom, koji kralje Papi slobodno vršenje njegovih visokih dužnosti. Ali vlada je talijanska uvidila pogibelj, koju bi iz tog raga-viljenja mogla za nju nastati, zato je ustala iztraživati i kazniti sve prakršnje u tom smislu. Londonski parlament je prilivatio zakon, usliđe kojega će koliko toliko odlanuti novoljubnog Ircem, ali da pomirenja med njimi i Englezima težko da će doći. Nasticijanomu predsjedniku Republike saveznih američkih država da je bolje.

Franina i Jurina.

Fr. Kalakau!
Ju. Ča ti je?
Fr. Honolulu!
Ju. Ča si zvan pameti!
Fr. Vidi se, da malo lejš, aš drugačije biš znal, k i ča je to.
Ju. Ča misliš, da iman vremena kako i ti, sada kuda mi je gledat, ako će ske strane dažbit, pac povej mi ti.
Fr. Tamo neki kralj izulan iz Sandviča gre okolo po Evropi pak jo prišao i na Boč a bećatom ni sada drugo va usteh nego Kalakau, aš tako mu je ime.
Ju. Pak zač ga tako rado imaju?
Fr. Aš je prvi večer nego je šal da va jednoj hirarije — ma jako finoj — zel jednu malec pak je lepo s pukom tančai celu jednu uru!
Ju. A ča ta neki ter neki reč?
Fr. Puno jin neće to bit pravo nego samo da je pravo Kalakau i ljudom njegovogu glavnega grada Honolulu.
Ju. A pak neka bude.
Ju. Si bil neki dan va Buzete?
Fr. A kako da nisan čul onu sirotu.

Ju. Ča je rekla?
Fr. A podešta ni znal da je s tom popljušn pak je jedan iz kunsjala rekao, da sigurno nisu nas za Madjari zapisali
Ju. Ma su mogli za ča drugo nas zapisat.
Fr. Ma jušto ča želim znati.

POUKA.

(Dalje.)

Što uredi škola?

Uzeo netko neobdjelano zemljiste. Drž danas drž sutra, izneo je drač, izrao, pognojio nasadio mladu lozu. Sve, što je mogao i morao učiniti, učinio je, novih članova za takozvanu gospodsku vijećnicu, da tako u zgodnoj prigodi bude više sloge med njom i većinom carevinskog vijeća. Pokrajinski će se sabori otvoriti ovim redom: Dalmatinski dne 22., porečki i gorički 23., tirolski 27. augusta, galicijski pak i štajerski 14., a tršćanski i svi ovdje neimenovani dne 24. septembra.

Darovanac joj se veseli, al ne sluša dobra savjeta svoga prijatelja, ne vježguje vinograda. Prve godine loza živi i dariva plodom novoga gospodara, jer njega staroga nemože u tili čas izčeznuti bez traga. Al zapusti drugu, zapusti troču, četvrtu, petu godinu — eto ti od pitoma, uzgojena vinograda divljino, da bi rekao: divje jo niklo, divje raste, pa divljačinom i radja. Recito — nji li tako?

Na čistu smo. Evo ti vinogradara učitelja, što je djetinju dušu i srdečno plemenio. Pušta ga iz škole i oplemenjuje predaju ga samu sobi, da njeguje i goji ono, što mu je u dušu i srdečno učuo. Hoće li on poput nomarnih davorvance zapustiti započeto djelo svoga učitelja — eto da plemenite dušu i srdečno opet pustoši, u kojoj je izčeznuo trag naporna učiteljova rada, eto ti od plemenite lozo neizdašnu, podvijala panja.

Znimo dakle: Školom ne završuje nauka. Škola tek pripravi djetinju dušu na ono, što si ona ima za život prisvojiti. Kao što troba zemljiste prirediti i posjati, da iz njega dobijemo plod, tako usposobi škola djetinju dušu i u nju zasadi plemenito zrno krijeosti i nauke. Hoće li to ploditi, valja njegovati tek onda, kad mladež ostavi školu. Kao što biljci treba okopanja, zalijevanja, pljevljenja, tako jo i duši treba njegje, da se ne uguši, ne usakne ono, što je u nju škola usadila, nego da to raste, buji i plodi.

U čem je ta njoga, evo čemo znati.

* *

Kako se nastavlja naukiza škole.

No treba se za tisuće godina vratiti u prošlost, da vidimo ljudi, koji bi te izsmijali, kad bi im bio rekao, da će čovjek put, za koji bi inače trebao mjesec, u dva, tri dana proći (željeno, parobrod) i da će čovječji glas u časak običi zemaljsku krugljku (brzovaj). Da, kad bi ljudi bili ostali pri onom znanju, što su ga onda imali, doista nebi ni mi danas toga znali. Nu čovječji duh nemiruje. On odkriva koprenu za koprenom u prebjogotu neizcrpivoj prirodi i narovi. Sve, što zna i dozna upriliči na svoju korist, na ovoj boljak. Liepo li je rečeno, da je čitav svjet otvorena knjiga božja, koju nam je listati to listati i učiti sve tajno i moći, što ih je mudrost božja u tu knjigu upisala. Nečinimo li toga — nenapredujemo, a duh nam gubi silu, jer nema brane, s koje bi se dirao, da dostigne ovoj cilj — Boga. Znanost za značašću se diže, a čovjeku je sveta i najpreča dužnost, da se što više upoznava s onim, što drugi doznača boljim, ljepljim i koristivim. Veže to dužnost učenjaka, trgovca, zatnatnika i soljanu. U svom stalištu mora svatko da se usavršava, da poput pčelice kupi tudje znanje, tudje izkustvo i s njime se koristi.

Odkud da učimo? Odkud lakše, nego iz knjigah, pa iz ustiju ljudib, koji znazu i mogu nam kazati ono, što nam valja znati?

Nemaju svi prilike, da svrši pučku školu nastave svoje nauke u bud kakvih drugih školab. Nu to nije izprika, što se onaj, koji je pučku školu svršio, zalieni i zapusti ono, čemu je u pučkoj školi temelj položio. Ljudi, koji su učili, koji sto znaju, uviek te uviek uče, a ljubeć svoj rod, svoju domovinu, s vesceljem žrtvju slobodne si časove, da u njih pouči nevjekož u ovom i onom, što mu je koristno znati. Da to bude čim većoj množini pristupno, tiskaju svoje pouke u knjigah, i uz malu cenu daju ti znanja, da će ti ono nekoliko groša dati komato, koje nebi nit brojem izrati mogao.

Jos dalje ide skrb rodotjuba za pouku svomu rodu. Sastaju se društva, utemeljuju glavnice, a s njihovimi komiti umjaju se ciena koristnim knjigam, što ih ta društva med narod razrašlju. Za hrvatski puk eno u Zagrebu društvo »Sv. Jeronim«. Društvo to obotaji već višo godinu a godimice razrašlju med narod tisuće knjigah, 5 forintah tko plati na jednom, dobiva dok je živ sve knjige, što ih to društvo izdala. Komu je težko na jednom tu svetu uplatiti daje svaku godinu 1 for., i dobije sva knjige, što te godine izdaju. Elo kuda da cijenio kupuje znanje, da kupuje korist, rekao bili sarebi? To je zdrava duševna hrana, kojom se ne samo učvršćuje znanje, što si ga u školi skupio, nego ga i širiš na ničiju, nego na svoju korist. Eto, tim se napreduje, tim se koraka k sreci.

Pokaže li volje i mala k nauku, evo ti u selu župnika, učitelja i drugih ljudih, koji se s knjigom bave, a ti će ti od srdečno rado i posudit knjigu, koja je za te pisana, i dragovoljno ti tumačiti, česa nebi razumio.

(Dalje sledi.)

Različite vesti.

Darovi cara i kralja. Za popravak podgradskoga zvonika darovalo je vjeljankstvo 100 for. za popravak erke vjeljkorepske 100 for. *Carića Ana* darovala je 200 for. za zidanje zvonika u Biogradu.

Pokrajinski sabori sazvani su ovoga i sljedećega mjeseca u svoja obična mesta. Svoje djelovanje imaju započeti sabor Dalmatije na 25. t. m., sabor Istre, Goričke i Gradiške na 23. o. m., sabor Trole na 27. t. m., sabor Galicije i Stajerske na 14. septembra t. g., sabori ostalih pokrajina na 24. sljedećega mjeseca.

Abendrothov postupak kod predupreg za vrijeme bosanske okupacije. U 3. lipnju prošle godine objavili smo naš čitaljnik pod naslovom »Munjci i Abendroth«, kako je taj poduzetnik nasamario naše Munje tako, da nisu dobili niti trećinu onoga, što su zasluzili. U toj stvari upravo je slovenski zastupnik g. Obreza u car. vječu na ministarstvo interpretaciju a sadu razlaže u Slov. Narodu, da mu je uz veliki napor posloš za rukom dobiti od Abendrothovog gospodara, Russa, 20.000 for, koje će poslovna komisija razdeliti među ostecene vozače! Tko želi potajne obavještenje nek se obrati na g. Obrezu.

Podporno delatsko društvo u Trstu priredilo je 14. augusta na vočer veliki koncert s plesom u vrtu i dvorani »Monte verde«. Program: 1) Ouvertura iz slavenskih narjevih po Tito — svira orkester okolišne glasbe, 2. Govor (postoji govor razvratni, zastavni), 3. Izvezec »Kdo je mar«, sabor sa glusom, 4. Medea, deklamuje gospodica J. K., 5. Oblakom — mješani sabor, 6. Stupaj, 7. Banoci — orkester, 8. Kocjančić — Venez. sabor, 9. D. Jenko — Naprej — orkester glasbe. Nakon toga slijedio je dvorani sijan ples. Čisti dohodak bje namenjen za troškove kod blagoslovnja zaslike.

Stanovništvo grada Trsta. Pojavljuje se ovačnjeg magistrata Imade Trst s okolikom 141.740 stanovnika; 67.763 muških i 73.976 ženskoga spola. Osim tegu je ovdje u posadi 3404 vojnika. — Občini tršćanskog pripada 47.622, Cislajtaniji 52.007 zemljum ugarske krunje 4.916, Bosni i Her-

čagovini 64, talijanskog kraljevini 16.178, državim državam 3.933. — Sveta 141.740. — Crtati i pisati znade njih 84.909. Samo čitati 5.260. Niti pisati niti čitati 55.177. — Sveta 241.740. — Po vjeri: Katolički 133.028, pravoslavni 1.406, protestant 4.578, Inovjerači 4, bezvjerača 216. — Sveta 141.740. — Od stanovnika stanjučih u gradu izjavilo je za jezik, kojim obice, talijanski 88.773, slovenski 26.035, njemački 4.638, druge jezike 123. — Sveta 149.629. — Do taj k tomu okolici, koja ima 22.411 stanovnika, čisto Slovensak, to bi bilo 48.000 Slovensaca.

Učiteljske nagrade. Dobili smo dopis iz Istra, u kojem se neki učitelji tuži, da još ni sada joštu nisu učitelji po Istri dobili one navadne nagrade. Spremali smo ga za lisak, ali nema isti dopisnik javlja, da su ovih danah stigle nagrade. Bolje tako. Na svakako nam se čudno vidi, da se ana nsko gg. činovnici u Poreču tute i meste u debelih plaća, a za učitelje, koji se kroz deset mjeseci na godinu trude i mudi u školi, toli malo toli *kaošno* se skribi. *Memento* i na to u shodno vriome našim poslanikom u Poreč.

Dvte iz Pazina. Talijanski Istra, nješto izprošteni zlo izračunano politikom, nješto razgrijevljeni što se hrvatska svjeti među narodom u Istri širi, svaki dan izmišljaju nova srećstva, kako da pogrede pojedine Hrvate, kako da izljuju naši svoj grijev. Evo, kakovih načina glasova dospire iz Pazina. Talljanici i sarenjaci, prolazili mimo Hrvata i lno runuti. Njemaci hreć i pljuvaju. Onomadno sjedili u gostionici za južnim stolom nješki Slaveni i nješki Njemci, za drugim Talljanuši. Ovi pljuvaju i hreću; jedan njih izlaze i prolaze među stolima prvi, hreću i pljuje. Srčani medju ovim ustanci, primi Talijanušu za ruku i treći mu, da takovih uvrštenih netipi. Stranke su se moljoh sohonom tužile. Nit vojnici šarenjac nistače. I pred njima svoju izolovanost i uljnost hrećnjem i pljuvanjem kažu. Nadamo se, da će se vojnici znati naći zadovoljstveni. Ovakve stvari mi veoma sazajdjuju, ali jima se nismo nečuđeno. U Pazinu su se bezkušajno blatile suknje izbornika; u Pazinu su se državljani vrše svoje najsvetije pravo u svim prostorijama, gdje su izborni četi vrši, bezkušajno rugli i izvrgavali; Pazinu je kotarskih upravitelja čovjek, proti kojem je u javnosti mnogo toga rečeno. — *Fest-draga*. Pazinski Talijanuši složili su glavnici i utemeljili mesnici. Uprava te mesnice mijela bi nešto zatvoriti druge mese, nego i zatvoriti seljake. Saznau oni, da im se seljaci, ujedinju dužnik kakvu živinu, posluju k njemu. One misura. On je procjeni, a vjerovnički mi poručuje, da će mi sru kinečinu prodati, a ne nadade život u ceni, koju je taj mesar u životu. Već ima zlostavnih slučajev. Seljaci dužnici prodiru njima svoje volove za tako nستانjeno ceni, i tih izgnubio najmanje 50 for, samo iz straha, da mu se kinečina neprodra.

Čudak i postje smrти. U Francuzkoj umro je ovih dana bogati jedan nežan, koji je oporučnik upario, da svi njegovi delatki bina batinčili onaj njegovirodržak, koji je najviše proti njemu pravio. Oporučnik uzrajava je na mato pokojnikovu rođinu, te se je svaki požurio, da po svjedocih dade konstitutativi citavi rječnik psovata, koji je obično rabiti proti pokojniku. Sud nije još zrekao odluke, no vjerojatno je, da će koji žan ženskoga spola dobiti bastinu.

Nerozumjime nemčeky. Bečki trgovci tuže se, da ih se iz Češko vracaju nemčekim jezikom pisanu listovi s opakozom: Nerozumjime nježnici.

U Londonu obстоji od nedavna društvo židova, kojemu je glavna zadaća, da posjepuje naseljivanje i pomnoživanje židova u Palestini. Neku nekaknu!

Velički knez Nikolaj, ruski vrhovni vojskovođa od godine 1876, pak počinjenu ruskomu caru, vratio se ovih dana u poziv cara Aleksandra III. natrag u Petrograd. Knez Nikolaj živio je sa pokojnjim carem u zavadi, a poslijepodne surbi bio je otišao u Pariz. Glas je, da će mu car povratiti čest vrhovnog zapovjednika garde.

U Pragu nam dolazi crna vjest, da je pitkom noću izgorio novi češki narodni teatar. Šlo se dne 11. dojdnuće septembra imao sopstveno svećano otvori. Kostoci je 2 miliona, a skode da ima 1 milion forinti. „Dalmat. Dnevnik“ veli, da je dožnina svih Slavenih pomoći braći Čehom, da što bolje snose to ogromnu narodnu nesretu.

Češko narodno kazalište bili će dne 11. rujna svečanim nadinom otvoreno, dok ćega će dr. Rieger govoriti govor u tu svrhu. Za tim bit će svjetlana predstava.

Na magjarskom odnošnjem. Neki Lukšić Božog, bivši zastupnik na ugarskom saboru, proujevjerio je velike svole, a osim toga ostao je liberalnom klubu dužan 10.000 fr., te more patio utekao. Sada doznavaju preškarske novine, da je dotičnik visoki turski časnik u Skadru.

† Božo Đepiera u zadnje vrijeme župe upravitelj u Gradiščanu, preminuo je u Gospodu dne 9. o. m. u ovdješnjem gradskoj bolnici nakon dugre težke, kršćanskog strpljivošu podnesene bolesti. Rođio se u Trpinju 18. februara 1844, bio radjen svećenikom 23. novembra 1869. P. U. M.

Gluho-njemci. U Goričkom zavodu za istarski goričku gluho-njemcu djetetu izpraznilo se je 20 mjeseci za buduću godinu. Opoimoljeno na to naš narod po Istri, da, ako ima tko koji od 6 do 12 godina tako uresno i pomoljeno vredne čeljade, neka nekakni, sad je doba, molbenici poslati na pokrajinski odbor u Poreč, da mu bude bezplatno u taj zavod uzetio. Molbenici nek se dodjene krstni list, svjedočbe siromaštva i čestijenih kazalja.

Katolička hierarhija u Bosni. Među poliksurom austro-ugarske monarhije u Vatikanu i kardinacu Jozefinom papinskim državnim tajnikom, bude 8. prosluge mjesecen ustanoven ugovor u svrhu upostave katoličke hierarhije u Bosni i Hercegovini. Ugovor se zadražuje slično točko: U Sarajevu podlazi će se nadbiskupska stolica tog imena. Nadbiskup, a pravi metropolite, bit će postoljene biskupije u obiju zemljama. Ustrojiti će se u Sarajevu 4 kanonička mjestesa s dodeljivanjem od godišnja 2000 for. U Banjaluci podlaziće se biskupska stolica, a biskup biti će kao sufragani podčlenjen nadbiskupu sarajevskom. Papa će ovu biskupiju u Banjaluci povjeriti prihvorenem apoštolskom upravitelju, da se tako odgovarajućim načinom za ustroj valjano uređene biskupije, stvore ustanove u Hercegovini podlži da se biskupiju sa slobodom u Mostaru, te će po tom gradu i svoje linije nositi. Budu li se kasnije pokazala nužda da se biskupu mostarskom kapitolu kanonički dodeli, to će se takav, budu li okolnosti dopuštaju, ustrojiti. Biskupiju trobljenečku i nadajuće će upravljati biskup dubrovacki. — Plaću nadbiskupu sarajevskom označeno je na godinu sa 8000 for. u biskupu mostarskom sa 6000 for. u biskupu u Banjaluci sa 3000 for. U Sarajevu ustrojiti će se sjemenjica koja će imati odgajati pitomec za svećenički stalas u području istočne mitropolije sarajevske.

Kaže se, da su već u nedavno obdržavanoj končistoriji u Rimu već prokonzirani biskupi za gorje biskupije.

Put u čamcu preko ocean-a. Norvežani Beauforti odjelio je prije nekoliko dana u čamcu iz Zilonsta u Englez-koj put Ameriku. Nudu se, da će prisjetiti na mesto za 50 dana. Hrane ponese još za 20 dana.

Turske žene izuzanke ministra finančja. O finansijskoj nevolji u Carru gradu nalazimo tragikomilnu vist. Žene i djevojke turskih vojnika, koje danomice dolaze u velikih hrvapred mlinarstvo finančja, dočepaće se nekoli i dan ministra finančja i mališiće ga batinami, koje su donete pod svojim kabancicima, dotle dok nisu dobiti novca. One kamo na novo upotrebili ovo sredstvo, da ostvarje svoje zahtjeve; ali su medjutim učinjeno mješje opreznosti.

Književne vesti.

Poziv na predbrojbu. Čest mi je objaviti, da sam odlučio izdati o svom trošku knjigu:

„Postec Bosne od najstarijih vremena do pada Careg p. 1528.“ — Već više godina radim na tom djelu, to sam i u ljetnom poljeu po 1880 na svečelinu o povijesti Bosne predavao; pa ipak sam se začao dječi izdati, jer sam sve ljeđ očekivala novu gradnju, osobljo iz same Bosne. Pošto sam se medjutim uvjerio, da u Bosni samo nešto mnogo novu gradnju za stariju dobu p. što nadaju zimdom, da će još dugo vremena proći, dok ugledi svjetlo na dubrovacki i luh arhiva; to sam spomenutu sada izdati poviest Bosne po spomenicu do sele odkritih i stampanih. — Djelo moje povijesti Bosne i (Hercegovine) osnovano je na najnovijih rezultatima, pošto sam savršito upotrebo sva spomenike i svi ljetopisi; a pisano je slogom takovim, da će ga razumjeti i onaj, koji umije tek čitati. Osobito će ta knjiga vrediti onim, koji imaju moju zemljopis Bosne, izdati pred tri godine Matićem hrvatskim. — Postec Bosne obziđe će 10—15 stampanih araka, a stajat će prema tomu 1 for. do 1 for. 50 n. austr. vred. Knjiga bit će štampana samo toliko, kolikoto mi se prljivi predbrojnik. Izakuće se najduže do 1. oktobra o. g. — Tko god jakle želi imati ovu knjigu, neka svoje fine i prebitiše (zajedno sa brojem primjerka) ubrijeći na ipšom arku i neka mi ga vrati najduže do 15. kolovoza o. g. Komu se toga neće, neka mi se posebnom dopisnicom napiši. — Svaki predbrojnik bez izuzinice dobit će naravno knjige dne 1. oktobra uz poštarsku pouzeću. Za veću mjestu poslat će se knjige za više predbrojnika onomu, kojemu ili predbrojniku samu to povjerio ili koji će taj teret na moju molbu preuzeti.

U Zagrebu 20. srpnja 1881.
Vjekoslav Klaić,
Nikolićeva ulica, br. 14.

Poziv na predbrojbu. Bosiljak Hercegovacki, zabilježni list, za književnike i dr. — Bosiljak Hercegovacki izlaziće u Mostaru mjesечно po dva puta u svečenju na dva harka stamparska u 22 strane. — U njemu je prostor otvoren koliko latiničnom tolilikom. — Bosiljak Hercegovacki sakupljuće će starine Bosansko-Hercegovacke, iz povijesti pridaje i sadašnjeg polazaju, po-

dučavati će poljoprivredu na njihovu obrtnost; donasati će inženjerske vesti, oglase itd. itd. — On će rado primati dopise ob ovim strukama. — Cjenik: Bosiljak Hercegovacki udaren je za suda na godinu 5. fl. v. a. a budeli našto liep broj predbrojnika, tada će se svesti do nojnizeg cjenika. — Bosiljak Hercegovacki, počet će izaziti netom se dovoljni broj predbrojnika sakupi. — Moljeni su P. N. Gosp. Rodoljubi, da bi što više Bosiljku Hercegovackom predbrojniku sakupili, i da svoju predbrojnu dojavu Tiskarni Don Franu Miliceviću u Mostar. — Moljeni su u isto doba svi novinarski urednici da bi se uđostojali objedaniti ovaj poziv na predbrojbu Bosiljka Hercegovackog.

Mostar 24. srpnja 1881.
Upraviteljstvo
„Bosiljka hercegovackoga“.

LISTNICA.

Gosp. M. P. u G. kod O. — Primili smo pero, nu for. 1.40 neobično u listu, prelagak je bio! Gospodin, koja su nuan se oglasila radi lovovogca Išček, javljamo, da je odmah slijedećeg dana, iži kako se je list iskao, bilo već za lišće proskrbljeno.

Srećke grada Ljubljane

(gradska lutrija)

dilžu se tri puta na godinu, għajnej sagħiditxi su 30.000 for. 20.000 for. i 15.000, mogu se dobiti za 28 for. u mjesecnih ratħi od 2 for. III. 50 nov. na ġordan kod **Għus-Zoldan**. Uffislj, Uffislj Verifica delle Estrazioni, ensa fu Stratisti in Trieste.

OGLAS.

Podpisani vlastnik trgovine

SVIEČAH

nagradijene na račnih sejtevki il-ġebiha
krao i na onoċċi nedawna obdr-
żavanoj v Gradiċu

preporuċi ċeštanti erkenyen oskrbnistwom
svole iz-ġistogha pēlengħu voska sastavljoni
svole, kāro klo ħażnejx poredno obredu. Fa-
baldkieni stoji pod nadzierungem mnogočasne
undiblkupsej kuriju u Għorġi.

Potpisani Jamil bez pagħġażżeq nespresso
dohol, kalku i druge fabrikji pranju, nego
i pravli iz-ġixx sħieb svieċejah iz-ġistogħa
voska od nċelħab; to se oridre svake
provalu, kad bi se dokazalo, da njegħo svieċe
provala za voska od nċelħab u i u odnosn
raġun, kāro tħalli ja nazrazeni sħarru
kak fuq il-ġebiha.

Napomeni svieċe mirro i po malo
għo, nekkapju i nekkilu.

Għena żmesta f. 2.50 po kilogrammu, što
je jednako f. 1.40 po hekknej funti ta se mož
platiżi teċċejha minn ġidnejn bejher interessa.

A hude ēr-erkenyen oskrbnistwom
tagħiġi, podpisani ċlinit id-ħid s'ebi, svim
vieni, koi kalku kulkom naredhom poħiġi, u
naħbiż luuza kollha, iż-żebbu il-kunu, il-lu
i tħalli kippli il-ġebiha kieni.

Podpisani providjen je użvix velikom

zalgoġġi ne sanno takvih mnieni
u ġidnejn iż-żebbu il-ġebiha kieni.

Ako bi hukkli żeljio svieċejah il-duppliha niżżejj
vistħiġi.

Podpisani ċlinit id-ħid s'ebi, svim
vieni, koi kalku kulkom naredhom poħiġi,

preħi ja minn iġ-ġebiha kieni.

Osobitim počitanjem ponizol

Alojzio Bader

svieċar, Sjemanarska uliex broj 125.

Oglas.

Javljamo našim ċitateljem i ostalom slavenom občinstvu, da smo pomoču Matice Hrvatske, da li preštampati iz „Naše Slogi“ u posebnu knjigu, koju u malo osmimi iznosi preko 380 stranah,

Istarske hrvatske narodne pjesme.

Knjiga se može dobiti kod Odpravničtva ovog lista po for. 1. Čist dobitak je namenjen Našoj Slogi i Bratovčini hrvatskih ljudi u Istri, zato se nadamo, da ēmoju razprodali u najkraće vremeni.

Odpravničtvo „Naše Slogi“.